

”Mihai Eminescu”, pe lista primelor 27 de licee românești în 1919

Liceul Mihai Eminescu a fost preluat de Statul Român la 13-14 iulie 1919. Deschiderea anului a avut loc în 5 octombrie

PAGINA 3

O fotografie inedită a Reginei Maria, scoasă la licitație

Regina Maria încoronată de căpetenia tribului indian Sioux în 1926

O inedită fotografie de presă ilustrând-o pe „Femeia Războinic” sau „Femeia pe care o chemi” nume pe care Taurul Alb, (White Bull) căpetenia tribului indian Sioux îl dă Reginei Maria în 1926, oferindu-i în semn de mare prețuire coroana de pene războinice, moment surprins într-o poză a vremii, este scoasă la licitație la Artmark. Prețul de pornire este de 50 euro. Alte obiecte licitate aparținând familiei Regale a României: meniul nunții Principelui Ferdinand cu Princesa Maria din 1983, care include fazan cu trufe, cremă de pâsăre, somon fructat sau homar și stridii, (preț de pornire 300 euro); parafa Reginei României din 1920 cu prețul de pornire de 50 euro; mobilier creat de Regină în atelierul ei de la Sinaia în 1910, având un preț de pornire de 1000 euro, sunt doar câteva dintre atracțiile Licitației Reginei Maria și Stilul Neo-Românesc, care reflectă imaginea Princesei artist, reginei scriitor, infirmieră și diplomat.

Olga Tokarczuk și Peter Handke au primit Premiul Nobel pentru Literatură

Joi s-a decernat Premiul Nobel pentru Literatură pentru anul 2018 și 2019. Anul trecut decernarea premiului a fost amânată din cauza unui scandal sexual. Scriitoarea poloneză Olga Tokarczuk a primit premiul Nobel pentru literatură pentru 2018, „pentru imaginația narativă, care, cu pasiune enciclopedică, reprezintă încrucișarea unor limite ca formă de viață”.

Scriitorul austriac Peter Handke a primit premiul Nobel pentru literatură pe 2019, „pentru influența creației, care, cu ingenuitate artistică a explorat periferia și specificitatea experienței umane”.

Regina Mamă Elena, un exemplu de discreție și eleganță

Regina Mamă Elena se întoarce acasă. Ea va fi repatriată, pentru a fi reînhumată la Curtea de Argeș, alături de Regele Mihai. Familia Regală a anunțat doliu pentru trei zile, în 18 - 20 octombrie. Vineri, 18 octombrie, la orele 12.00, o aeronavă a Forțelor Aeriene Române va ateriza la Aeroportul Internațional Otopeni, aducând înapoi sicriul Reginei Elena, pentru a fi înmormântată la Curtea de Argeș.

Slujba de înmormântare va fi oficiată sâmbătă, la miezul zilei, iar reînhumarea va avea loc la Noua Catedrală Arhiepiscopală și Regală, la ora 13.00.

PAGINA 2 Regele Mihai și Regina Mamă Elena în perioada tulbură de după 1925

“Rasputin” sau omul la răscrucea istoriei: un triumf al Trupeii Harag

Se știa că Rasputin era împotriva războiului, pe care-l credea, pe bună dreptate, aducător de nenorociri ireversibile. Pornind de la aceste fapte istorice, dramaturgul Szocs Geza a construit o legendă istorică: misiunea de pace, disperată, a unui Rasputin care, prin mila divină, a putut contempla istoria secolului ce avea să urmeze după primele salve de tun din august 1914.

PAGINA 5

Secretul inelelor. Semnificația din spatele unui singur inel

PAGINA 7

Interviu cu Cristina Bala, directoarea Asociației Stea

PAGINA 4

În perioada mariajului, Carol și Elena au încercat să întrețină viața relația lor, dar de la micile tatonări dintre ei s-a ajuns la o prăpastie de netrecut. La un moment dat, relația lor ajunsese să fie ca și inexistentă.

Regina Mamă Elena a României a fost un exemplu de discreție și eleganță

Regina Mamă Elena, o femeie de o discreție aproape ieșită din comun, este astăzi unul dintre cele mai puțin cunoscute personaje din istoria familiei regale românești. Destinul său a fost marcat de multă tristețe, pe care a știut s-o poarte cu eleganță. Săptămâna viitoare trupul ei se va întoarce în România, rămășițele ei urmând a se odihni de săptămâna viitoare lângă cele ale fiului său iubit.

Familia Regală a anunțat doliu pentru trei zile, în 18 - 20 octombrie.

Vineri, 18 octombrie, la orele 12.00, o aeronavă a Forțelor Aeriene Române va ateriza la Aeroportul Internațional Otopeni, aducând înapoi sicriul Reginei Elena, pentru a fi înmormântată la Curtea de Argeș alături de fiul ei, regele Mihai I. La Aeroport va avea loc o ceremonie militară și religioasă, la care, însă, publicul nu va avea acces. Cortegiul funerar va pleca după aceea la Curtea de Argeș, se arată într-un comunicat de presă al Casei Regale a României.

Sicriul Reginei Elena va fi depus în Catedrala istorică Episcopală și Regală vineri, 18 octombrie. Vineri și sâmbătă, publicul se va putea închina și reculege la catafalca. Slujba de înmormântare va fi oficiată sâmbătă, la miezul zilei, iar reînhumarea va avea loc la Noua Catedrală Arhiepiscopală și Regală, la ora 13.00.

Căsătoria cu principele Carol

Prințesa Elena s-a născut la Atena în ziua de 2 mai 1896. Provenea dintr-o ramură dinastică ce avea legături strânse cu familiile regale europene. Tatăl ei, Constantin I, rege al Greciei între 1913-1917, respectiv 1920-1922, era moștenitorul caselor regale din Danemarca și Rusia, în timp ce mama ei, Sofia de Prusia, reprezenta latura occidentală a monarhiei europene prin alianța cu familiile regale din Marea Britanie și Germania.

În 1920, Elena a călătorit în România alături de sora sa, Irene, Elisabeta a României și principele moștenitor Carol. Aici urma să se desfășoare comuniunea caselor regale din România și Grecia prin cununia lui George cu Elisabeta. La prima lor întâlnire, Elena l-a perceput pe Carol drept distant, deloc galant.

Nefericitele știri despre moartea Regelui Alexandru al Greciei, respectiv trecerea în neființă a Mariei Alexandrovna, mama Reginei Maria, i-au apropiat pe Carol și Elena. La plecarea trenului regal din București s-a alăturat, pe neașteptate, și Carol. Atitudinea lui față de Elena era,

Regele Carol al II-lea și regina Elena la începutul căsătoriei

de această dată, cu totul schimbată: prințul dovedea mai multă atenție și îi acorda tinerei o importanță care a uitat-o pe prințesă. S-a născut astfel ideea unei căsătorii între cei doi, deși Elena nu putea spune că îl iubea în adevăratul sens al cuvântului. Ea spera totuși să învețe să-l îndrăgească în timp, tocmai datorită comportamentului său romantic.

Persoana care i-a spulberat Elenei orice urmă de indoială asupra unui potențial caracter viciat al principelui moștenitor a fost chiar Regina Maria. În stilul ei caracteristic, persuasiv, Regina a convins-o pe Elena că lucrul cel mai înțelept era să aleagă cu inima. Chiar dacă îi cunoștea defectele lui Carol, Maria a sperat totuși că frumoasa prințesă grecoaică a cuceri inima fiului ei pentru totdeauna.

Pe 14 noiembrie 1920, poporul grec s-a pronunțat printr-un referendum pentru întoarcerea Regelui Constantin pe tron. Astfel au putut fi aranjate mai repede cele două nunți regale: ele au avut loc la 27 februarie, respectiv la 10 martie 1921. Primii căsătoriți au fost George și Elisabeta, care au făcut nunta la București, în timp ce Carol și Elena și-au pus pirostriile la Atena. Dacă doi membri ai aceleiași familii se căsătoresc în tradiția ortodoxă, slujba religioasă trebuie să se desfășoare concomitent sau măcar la aceeași oră.

O familie cu mari probleme

Armonia dintre ei era numai aparentă. Încă din primele luni ale căsniciei, soțul Elenei părea să renunțe la aparențe, devenind din ce în ce mai neinteresat de ea. Tânăra se plângea deseori de dezinteresul subit al lui Carol, în timp ce acesta o vedea pe Elena ca pe o persoană cu multe contraste.

Elena a rămas însărcinată chiar în primele săptămâni după nuntă, dar a născut prematur. Soarta a făcut ca pruncul să se nască pe 25 octombrie 1921, exact la un an de la moartea fratelui mamei sale, Alexandru, regele de compromis al Greciei. În contextul îndeplinirii recente a visului României Mari, copilul a fost botezat Mihai, numele său făcând trimiteri la domnitorul Mihai Viteazul. După nașterea copilului, cuplul princiar s-a

mutat de la Foișor la București, acolo unde aveau mai multe facilități pentru creșterea micuțului Mihai.

În perioada mariajului, Carol și Elena au încercat să întrețină viața relația lor, dar de la micile tatonări dintre ei s-a ajuns la o prăpastie de netrecut. La un moment dat, relația lor ajunsese să fie ca și inexistentă. Cum legătura sa extramaritală a devenit cunoscută, Carol s-a temut de repercusiuni și a sfătuit-o pe amanta lui să părăsească țara pentru a mai diminua din valva publică generată în jurul lor. Acțiunea lui a fost, de fapt, un plan care i-a permis să o urmeze pe Elena Lupescu în străinătate la finele anului 1925, atunci când nimeni nu se mai aștepta la așa ceva. Astfel, Carol a plecat din țară și și-a anunțat părinții, printr-o scrisoare, că renunță la tron. Micul Mihai a devenit, prin urmare, prinț moștenitor.

Odată ce s-a stabilit în străinătate, unde a trăit sub numele de Carol Caraiman, fostul principe a considerat că nu mai are nicio atribuție față de soția sa, din moment ce scopul uniunii fusese anulat prin retragerea sa din familia regală. El a cerut, așadar, divorțul.

Regele Ferdinand s-a stins din viață, după o lungă suferință, în ziua de 27 iulie 1927. Cu toate acestea, drumul monarhiei române nu se încheia. Privirile erau ațintite către Mihai, copilul de 6 ani care trebuia acum să reprezinte o țară. A fost momentul ca Elena să intre în rolul de Regină Mamă. Noul statut îi oferea o nouă autoritate, fie ea și limitată, dar îi permitea totuși să fie privită cu mai mult respect de către români.

Presiuni și suferințe

Înfrântă în propriul orgoliu și cu un sentiment puternic de deznădejde, Elena a acceptat în final să-i acorde lui Carol divorțul. Dizolvarea căsătoriei s-a pronunțat în mod oficial la 21 iunie 1928. Decizia a fost luată de Curtea Supremă: motivul invocat - nepotrivirea de caracter.

În noaptea de 6 iunie 1930, Regina Mamă era anunțată de întoarcerea fiului său în țară și de condițiile în care acesta își negociase revenirea. Când a auzit pentru prima oară cerințele, a simțit cum îi fuge pământul de sub picioare: i

Elena cu fiul ei Mihai la puțin timp după nașterea acestuia, în 1921

se impunea să îl primească înapoi pe Carol și să anuleze divorțul. Demnitatea sa de femeie devenea o simplă monedă de schimb a jocului politic, însă înjosirea Elenei a mers mai departe de acest aspect. I-a fost refuzat de către Carol orice drept, cu excepția recunoașterii statutului de mamă a lui Mihai. Din acel moment, situația Elenei a luat o turnură dramatică. Dorința de control manifestată de Regele Carol al II-lea a mers până în punctul în care i-au fost interzise Elenei orice evenimente cu caracter public. Elena a plecat din România în vara anului 1931, dar nu definitiv. După aproape trei luni petrecute la Florența, s-a întors în țară pentru a-i fi alături lui Mihai cu ocazia aniversării sale.

Carol al II-lea a subestimat-o pe fosta lui soție și nu a realizat cât de puternic era devotamentul ei față de Mihai. În final, el s-a văzut forțat să emită, la 17 februarie 1932, un acord prin care garanta Elenei o serie de obligații și drepturi.

Spre finalul anului 1932, în ziua de 4 noiembrie, Elena a refuzat să primească vizita a doi politicieni (Iuliu Maniu și Nicolae Titulescu), dar Carol a sesizat oportunitatea de a o acuza de trădare. El a susținut că Elena complota să-l detronizeze și să-i întoarcă pe politicieni împotriva lui. S-a decis expulzarea ei. Prin urmare, câteva zile mai târziu, poliția s-a prezentat la Palatul de pe Kiseleff cu ordinul de expulzare. Elena a fost urcată în Orient Express și trimisă în exilul care a durat mai bine de 8 ani.

Anii de război

La data de 6 septembrie 1940, Carol al II-lea a fost obligat să abdice. O săptămână mai târziu, pe 13 septembrie, din România erau trimise un tren special și o escortă aflată sub comanda directă a lui Ion Antonescu pentru a o aduce pe Regina Mamă înapoi în țară.

Manifestările de ură împotriva minorităților din România și asasinarea lui Nicolae Iorga și Virgil Madgearu, din zilele de 27-28 noiembrie 1940, au determinat-o pe Regina Mamă să ceară o audiență la Adolf Hitler, care a avut loc în 10 decembrie 1940, la Berchtesgaden. Cu ocazia întâlnirii, Elena l-a văzut pe omul

din spatele propagandei, lipsit de armura de cuvinte și de imaginea construită în jurul statutului său. Elena a înțeles atunci cât de exagerate îi erau meritele și cât de evidente îi erau defectele.

Activitatea de ajutorare a evreilor din România i-a adus Elenei, în anul 1993, titlul de „Dreaptă între popoare”, conferit de statul Israel. Toți oamenii salvați de Regina Mamă au păstrat în inimile lor un profund respect față de imaginea Casei Regale române și au transmis mai departe povestea Reginei salvatoare.

Ultimele zile ale dinastiei

După instaurarea guvernului Groza, Elena știa că Regele Mihai avea să fie condamnat de slăbiciune în fața trimisului sovietic Andrei Vișinski. De aceea, în toată perioada care a urmat după 6 martie 1945 i-a fost alături și a încercat să-i convingă pe liderii partidelor istorice că situația era mult mai nuanțată. Totodată, s-a simțit obligată să trimită o mare parte din jurnalele ei în Anglia, operațiune care a avut loc pe ascuns. Ulterior, și ca efect al grevei regale, Mihai și Elena au fost plasați într-un con de umbră prin izolarea lor în Palatul de pe Kiseleff și la Sinaia sub o aspră supraveghere militară.

Pentru Elena, ultimele cinci zile petrecute în România, după abdicarea din 1947, au fost cele mai degradante din câte i-au fost date să trăiască. Comuniștii trimiși să supravegheze plecarea lor i-au căutat prin bagajul personal pentru a verifica dacă nu luase pe ascuns vreun bun de valoare. Gestul a revoltat-o profund. Plecarea din țară a fost similară cu alungarea din 1932, însă de această dată urcare în tren avea să fie definitivă.

Viața de familie a lui Mihai și a soției sale a separat-o pe Elena de fiul ei, ea preferând să stea mai mult la Florența. În anii exilului, Elena a încercat să-și drămuiească, cu bun gust și modestie, puținul pe care îl mai avea după ce plecase din România. Regina Mamă a trecut în lumea celor drepte la Lausanne în ziua de 28 noiembrie 1982. I-au fost alături în ultimele clipe Mihai, Ana, nepoatele ei, dar și alte rude și membri ai familiilor regale europene.

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - D. Păcuraru

Director editor: Ilie Sălceanu

Redactor șef supliment - Adriana Zaharia
(Informația Zilei de Duminică și Sănătate și Frumusețe, Informația TV)

Redacția Satu Mare:

str. Mircea cel Bătrân nr. 15
Satu Mare, cod 440012
Telefon: 0261-767300

e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

Liceul a fost preluat de Statul român, prin reprezentanții săi: dr. Alexandru Pteancu, directorul Regionalei de Învățământ Oradea, dr. Alexandru Racoți, prefectul județului Satu Mare și dr. Vasile Lohan, primul director al liceului, la 13-14 iulie 1919.

EDUCAȚIE

C.N. "Mihai Eminescu", pe lista primelor 27 de licee românești după Marea Unire

Textul de mai jos este scris pe baza materialului intitulat "100 de ani de învățământ liceal românesc în Transilvania", redactat de profesorul dr. Ovidiu T. Pop, cu prilejul celebrării Centenarului Colegiului Național „Mihai Eminescu” Satu Mare.

Context istoric. Marea Adunare Națională de la Alba Iulia a avut loc la 1 decembrie 1918 și a fost convocată de Marele Sfat Național Român, prin Consiliul Național Român Central de la Arad. La această manifestare au participat 1.228 de deputați, care au votat Rezoluția de la Alba Iulia, prin care se pecetluia Unirea Transilvaniei cu Regatul Român. Dar, eliberarea de către Armata Română a orașelor din zona de vest a Transilvaniei s-a realizat mai greu, în anul 1919. Astfel, Satu Mare a fost eliberat la 19 aprilie 1919, Oradea la 20 aprilie, Arad la 17 mai și Timișoara la 3 august. Din acest motiv, liceele care au devenit românești în anul 1919, au date diferite de înființare.

În general, până la jumătatea secolului al XIX-lea, învățământul gimnazial (liceal) din Transilvania s-a desfășurat în limba latină. A urmat o foarte scurtă perioadă în care s-a desfășurat în limba germană și apoi în limba maghiară. Tot o scurtă perioadă, opțional în unele gimnazii din Transilvania, s-au ținut câte 2 ore de limba română și câte 2 ore de religie greco-catolică în limba română pe săptămână, de exemplu la Gimnaziul Catolic Regesc din Satu Mare, în perioada 1859-1907. Apoi, până în 1919, învățământul gimnazial s-a desfășurat numai în limba maghiară. După eliberarea orașelor din Transilvania, în acestea s-au înființat licee românești.

Organizarea Consiliului Dirigent

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului și Ținuturilor românești din Ungaria a fost un organism politic provizoriu, cu atribuții legislative, executive și administrative limitate, al Transilvaniei, în perioada 2 decembrie 1918 și 4 aprilie 1920.

La data de 2 decembrie 1918, în sala Tribunalului din Alba Iulia a avut loc o ședință a Marelui Sfat Național în care, printre altele, s-a decis com-

Pagină din Gazeta Oficială, publicație a Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și Ținuturilor Românești din Ungaria, în care apare lista noilor directori de școli. La poziția 17 apare Liceul Mihai Eminescu, Sătmar, Dr. Vasile Lohan, fost profesor la liceul din Seghedin

ponența conducerii Marelui Sfat Național, componența delegației care urma să prezinte regelui și guvernului României hotărârile Adunării Naționale și s-a luat decizia înființării a unui comitet executiv din rândurile Marelui Sfat cu activitate permanentă care urma să conducă afacerile curente ale Transilvaniei.

Comandamentul Armatei Imperiale și Regale de la Sibiu este edificiul în care a funcționat Consiliul Dirigent al Transilvaniei (între 2 decembrie 1918 și 10 aprilie 1920).

Consiliul Dirigent a emis 24 de decrete, iar acțiunea de legiferare a încetat o dată cu întrunirea Parlamentului țării la 20 noiembrie 1919. La 14 decembrie 1918 a apărut la Sibiu organul de presă al Consiliului Dirigent, purtând numele de Gazeta oficială publicată de Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului, Maramureșului și părților ungurene, în care s-au publicat hotărârile, decretele, ordonanțele, notele circulare ale șefilor de resort etc.

Organizarea învățământului

În învățământ, Consiliul Dirigent a dispus trecerea școlilor maghiare în posesia statului român și transformarea lor în școli românești, organizând învățământ de toate gradele și tipurile, urmând exemplul României. Dar a susținut și școli de stat sau secții ale acestora în limbile minorităților etnice. La Cluj, la inițiativa Consiliului Dirigent, s-au înființat Universitatea românească, Academia de Agricultură, Institutul de Istorie, de Chimie, de Speologie, Muzeul Limbii Române, Grădina Botanică, Teatrul Național, Opera Română, Conservatorul de Muzică. Se înființează patru inspectorate regionale, la care sunt numiți directori: 1. În circumscripția Sibiului: Dl. Andrei Bârseanu, fost profesor la școlile centrale din Brașov, președinte al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român. 2. În circumscripția Clujului: Dr. Valeriu Seni, fost profesor la liceul din Năsăud. 3. În circumscripția Oradea-Mare: Dr. Alexandru Pteancu, fost profesor la liceul din Beiuș. 4. În circumscripția Timișoara: Ioan Petrovici, fost profesor la liceul din Brașov.

Dr. Vasile Lohan, fost profesor la liceul din Seghedin, primul director român

A consemnat V. Nechita

În acest material, vom menționa doar Liceul Mihail Eminescu, Sătmar, aflat la poziția 17 pe lista celor 27 de licee din Gazeta Oficială, care au devenit licee românești. Materialul nu conține informații despre liceele con-

tinuarea fostului Gimnaziu regesc-catolic din Satu Mare. Începutul aceluia liceu datează din anul 1634, când ieziștilor li se acordă dreptul să deschidă o școală la Satu Mare. Gimnaziul ieziștilor, cu puține excepțiuni, a funcționat până în anul 1773, când ieziștii au fost alungați din oraș. În 1776 Paulinii conduc gimnaziul, în 1786 și ei sunt alungați. Până în anul 1804 nu funcționează gimnaziul. Împăratul Francisc I-ul cu decretul nr. 12067 dispune ca gimnaziul să fie susținut din fondul studiilor. În 1804 se înființează și un liceu episcopesc, care la 1850 se contopește cu gimnaziul, așa că în 1852 școala funcționează cu 8 clase. În 1863 prin decretul aulic nr. 14970 și nr. 83571 al Consiliului loctiitor este decretat gimnaziu regesc catolic și susținut din fonduri regnicolare.

În anul 1912, Liceul regesc catolic se instalează în actuala clădire a Colegiului Național Mihai Eminescu din Satu Mare. Liceul a fost preluat de Statul român, prin reprezentanții săi: dr. Alexandru Pteancu, directorul Regionalei de Învățământ Oradea, dr. Alexandru Racoți, prefectul județului Satu Mare și dr. Vasile Lohan, primul director al liceului, la 13-14 iulie 1919. Deschiderea anului școlar a avut loc la 5 octombrie 1919, la solemnitate participând autoritățile locale, civile și militare, precum și un public numeros din rândul părinților. Marea manifestație națională românească a cuprins: slujba religioasă, Imnul Regal, cuvântarea directorului Vasile Lohan și a președintelui Eforiei Școlii, Constantin Lucaci.

A consemnat V. Nechita

Ecouri eminesciene la 100 de ani...

Vorbesc statuile din parc, numai a lui Eminescu tace, ne lasă să-l vedem și poeziile lui să le citim în pace.

Noi toți îl contemplăm și ne aplecăm privirea pe a lui chip frumos deși nu ne provoacă.

El nu dorește să îi observăm zvârcolirea sufletului său. Cu al lui suflet nobil, sensibil și drept ne privește în noapte, în zi, pe ploaia ce curge șiroaie, pe soare sau pe lună ori pe vreme bună. Privindu-l chipul ne urmărește, când ne aflăm pe câmpuri, pe dealuri cu flori, ori privind spre nori, dar mai ales citindu-i a lui poezie, care ne uimește pe mine, pe tine, de atâta frumusețe.

Onoare celor care în orașul nostru, exponenți iluștri ai școlii românești au pus numele lui citeț cu nume mare "Mihai Eminescu".

Așa se cheamă școala în care învață copiii care nu vor ca acest nume să se ștergă, el să rămână într-o pomenire.

Ale tale poezii le citim și le cântăm pe strune de vioară, cu orchestre ce ne poartă prin zare albastră cu cerul senin sau noaptea înstelată, cu stele cât floarea macului ce înfruntă întunericul veacului. Rădăcini pământene sunt poeziile tale, ele înfruntă vremea și nu se lasă smulse de vânt și îngropate în pământ.

Umblând printre tei și plopi, al meu

gând te mărește și îți mulțumește, că tu ai fost acela, care ai adus la mic și la mare o adevărată cântare "Pe lângă plopii fără soț".

Prin alte tale pozii tu ai slăvit natura, cu tot ce are ea: pomul, iarba și codrul cu ramuri, cu frunze care plâng și copii care rād când cu roua dimineții își limpezesc pomeții. Ai cântat iubirea în flăcări de noapte și apus de soare când plângând ziua mare, rătăcită printre nori își caută culcuș, să ațipească și apoi în zori să se trezească. În poeziile tale tu tot ai cântat țara, poporul și dorul.

Noi în Moldova de peste Prut când am călătorit, deseori ne-am oprit pe dru-

muri de câmpie, ori de munte, să ne odihnim, ori să ne răcorim, un izvor am văzut și cu pas scăzut către el ne-am îndreptat și o placă am observat, pe placă a fost scris "Aici Mihai Eminescu a poposit".

Ca într-un vin măreț și de neuitat, ca o flacără pe vatră așa inima ne-a săltat și ne-am bucurat, că marea poet nu a fost uitat de moldovenii noștri, ce seamănă pământul și îl înfrumusețează cu poezii scrise de plăci lucitoare și strofe semnate de mâini binecuvântate, Mihai Eminescu. (...)

Teiul lui Eminescu cu a lui poveste și astăzi trăiește, luna din ceruri îl păzește, iar noi îl visăm cu frunzele-n mișcare ca

pe o chemare cu sfială. Al nostru vis se strecoară printre arbori la tine teiule ce tu ne-ai rămas comoară, în amintirea celui care zboară printre nori și recită o poezie ca și ingerii să știe, chiar și lucreții că al tău tei încă trăiește și se numește Teiul lui Mihai Eminescu, care este vizitat cu divină încântare!... și-ți aduce și o cântare de te printre flori, că în ziua mare ce lunecă ușor, păsări cântă în cor. Toți ochii de lucreți, de flori, de om, de pom, tot ce viețuiește, se aprind ca o scântee și șoptesc: Acesta este teiul ce încă-i măreț și spune o poveste ce în lume nu mai este.

Ana Vacarciu

INTERVIU

Prin ceea ce facem la Asociația Stea, urmărim să asigurăm accesul copiilor și adulților care trăiesc în zone marginalizate, la educație de calitate și oportunități de dezvoltare personală și profesională, astfel încât să ajungă prin forțe proprii să iasă din cercul vicios al sărăciei.

Cristina Bala: Munca noastră este o investiție pentru un viitor mai bun al comunității

Avem foarte mulți oameni care fac multe lucruri bune pentru comunitatea în care trăiesc. Sunt oameni implicați care nu dau bir cu fugiții în momentul în care ajung într-un impas, oameni pentru care banii nu înseamnă totul și care se simt împliniți știind că au făcut ceva pentru semenii lor.

Considerăm că un astfel de om este Cristina Bala, care în calitate de directoare a Asociației Stea, iată în fruntea unei organizații nonguvernamentale, muncește de 14 ani încoace cu copiii și tinerii străzii, implicându-se în programe de alfabetizare și militând pentru a nu da bani cerșetorilor, ci a-i sprijini prin alte modalități pentru a ajunge și ei oameni ca noi, cu un acoperiș deasupra capului și un loc de muncă. Vă invităm să citiți interviul realizat cu directoarea Asociației Stea Satu Mare, Cristina Bala.

- Cristina, pentru început aș dori să te prezint cititorilor noștri.

- Am 37 de ani, sunt căsătorită și am un copil. Am terminat facultatea de Sociologie și Asistență socială la UBB Cluj Napoca, profilul asistență socială, iar apoi un masterat în domeniul managementului organizațional și al resurselor umane. Din 2005 sunt director al Asociației Stea, poziție din care militez cu toată convingerea pentru cauza incluziunii sociale a copiilor și a adulților din medii defavorizate. Misiunea noastră este prin excelență una educativă, acționând după principiul „dacă vrei cu adevărat să îl ajuti, nu da omului pește, ci învață-l să pescuiască”. Prin ceea ce facem la Asociația Stea, urmărim să asigurăm accesul copiilor și adulților care trăiesc în zone marginalizate, la educație de calitate și oportunități de dezvoltare personală și profesională, astfel încât să ajungă prin forțe proprii să iasă din cercul vicios al sărăciei.

- Lucrezi în domeniul asistenței sociale de-o viață, cum s-ar spune. Ce anume te-a determinat să mergi pe acest drum?

- Activitatea mea în domeniul asistenței sociale a început cu mult înainte de a ajunge să devină profesia mea. Mai exact, din anul 1999, când dintr-o pură întâmplare o prietenă de la liceu mi-a propus în timpul vacanței de vară să dau o mână de ajutor la activitățile cu copiii dintr-un centru de plasament organizat de un grup de voluntari francezi veniți în Satu Mare prin asociația condusă de preotul iezuit Jean Magnan. Prima astfel de experiență a fost extraordinară. Am descoperit pe de o parte realitatea dură a vieții copiilor din centrele de plasament de atunci, care m-a marcat profund. Pe de altă parte, am întâlnit tineri francezi care știau să facă activități extraordinare: jocuri, drumeții, concursuri, reușind, cu multă voie bună, să îi facă pe copii să uite de probleme, să se bucure din plin de copilărie și să simtă că și ei sunt apreciați și puși în valoare. Cu toții ne-am atașat foarte tare de acești copii și am înțeles cât de greu este să crești fără familie. Am aflat că mulți dintre ei nu erau orfani, dar fuseseră abandonați de familiile lor, cel mai probabil din considerente legate de sărăcie. Dar cel mai mult m-a marcat,

cred eu, atitudinea francezilor care era una cu adevărat pro-activă, ceea ce eu nu mai întâlnisem nicunde. Cu toate că erau tineri, de aceeași vârstă cu mine, pentru ei era normal să nu se rezume la a constata probleme și a da din umeri neputincioși, ci dimpotrivă, să caute soluții și să nu se descurajeze de piedicile întâlnite în cale. Atunci când au înțeles cât de mare nevoie aveau copiii din centrele de plasament de ei, francezii nu s-au descurajat de faptul că organizația prin intermediul căreia au venit prima dată dorea să îi trimită în altă țară în vacanța următoare, ci s-au organizat ei înșiși, liceeni și studenți și au creat în decembrie 1999 asociația Stea France la Paris. Iar mie și altor câtorva voluntare din Satu Mare, ne-au propus să devenim și noi membre ale asociației și să contribuim la proiectele pe care încet, încet am învățat să le construim și să le punem în practică. Ne-am dat seama că în ciuda faptului că eram foarte tineri, ca membri într-o asociație, avem puterea de a face ceva concret pentru o cauză în care credeam. Știam că nu putem schimba lumea din temelii, însă simțeam că fiecare bucurie, fiecare clipă minunată petrecută împreună cu copiii de care ne ocupăm, contează enorm pentru ei și doream să le fim alături, să îi susținem să-și construiască un viitor mai bun. Cred că fiecare dintre noi și-a dat seama de șansa enormă pe care o avem prin faptul că ne-am născut în familii care ne-au susținut să devenim oameni împliniți și am înțeles că este rolul nostru, ca voluntari, să-i ajutăm pe cei cu care soarta nu a fost la fel de blândă.

- Te gândeați atunci la o carieră în domeniu?

- Pe vremea aceea, eu nici nu visam la o carieră în domeniul asistenței sociale. Dintotdeauna mi-a plăcut matematica, informatica și chimia, astfel încât la terminarea liceului am optat pentru profilul de Informatica Sistemelor Chimice la Facultatea de Chimie și Inginerie Chimică din cadrul UBB Cluj-Napoca, neștiind exact ce anume mi se potrivește ca și profesie. Studentă fiind la Cluj, am continuat voluntariatul la Satu Mare, în cadrul asociației franceze, astfel încât mi-am petrecut toate vacanțele și de multe ori chiar și weekend-urile din timpul anului universitar implicată în diferite proiecte sociale, din ce în ce mai multe, cu copiii străzii care au început să apară în număr mare la Satu Mare odată cu procesul de dezinstituționalizare și închiderea vechilor centre de plasament mamut din județ. Eram deja în anul doi de facultate de inginerie când am început să-mi dau seama cât de mult mi-aș dori să mă profesionalizez în domeniul asistenței sociale. Nu aveam însă curajul să abandonez ideea de a deveni inginer informatician și că o carieră în acel domeniu ar însemna automat un loc de muncă bine plătit, astfel încât am decis să fac în paralel și facultatea de Asistență Socială. Cu toate că a fost foarte greu, cu două facultăți în același timp, experiența a fost una extraordinară întrucât mi-am dat rapid seama că eu am privilegiul de mă forma cu adevărat. Practica pe care eu am făcut-o prin voluntariat mi-a permis să trec elementele de teorie învățate la facultate printr-un excelent filtru critic, căutând în permanență să găsesc adaptabilitatea a ceea ce învățăm la realitatea „din teren”

pe care eu o cunoșteam deja foarte bine. Simțeam că mă profesionalizez și asociația îmi oferea posibilitatea de a pune în practică ideile, iar acțiunile reușite, schimbările în bine pe care reușeam să le facem împreună cu ceilalți voluntari, îmi aduceau un puternic sentiment de împlinire. Astfel, am înțeles din ce în ce mai mult că vocația mea este în domeniul social, iar atunci când, la terminarea studiilor de inginerie, mi s-a propus să devin angajată a Asociației Stea, înființată între timp ca asociație de sine stătătoare în România, pentru a coordona etapa nouă de profesionalizare a proiectelor organizației, am simțit cu adevărat că mi-am găsit menirea.

- Te-ai întors acasă...

- Da, am venit la Satu Mare după terminarea primei facultăți și am început să lucrez în timp ce o continuam pe cea de asistență socială. Angajarea mea s-a făcut în paralel cu cea a doi profesioniști cu experiență de ani buni de muncă cu copiii străzii la București. Și ei au acceptat provocarea partenerilor noștri francezi de a veni la Satu Mare pentru a pune bazele unor servicii sociale care să răspundă nevoilor copiilor străzii de aici care erau din ce în ce mai mulți. Spre finalul lui 2005 am creat prima echipă mobilă de asistență socială care lucra aproape exclusiv pe teren, în zonele unde trăiau/dormeau copiii străzii. Erau mulți minori, fugiți din familii abuzive și familii întregi cu copii care în lipsă de resurse în zonele limitrofe Sătmăului alegeau să trăiască în adăposturi improvizate în oraș. Principalele lor surse de trai erau cerșetoria, prostituția și recuperarea/vânzarea de materiale reciclabile. La vremea respectivă, în România serviciile destinate persoanelor fără adăpost erau într-un stadiu foarte incipient de dezvoltare și existau puține modele de bune practici. Noi am preluat și adaptat modelul educatorilor stradali din Franța și programele noastre au la bază parteneriatele și oportunitățile de formare pe care echipa noastră le-a avut de-a lungul timpului cu sprijinul partenerilor străini. În 2007 am deschis primul apartament social pentru tineri fără adăpost, susținând incluziunea socială și profesională a câtorva zeci de tineri, în decursul celor 7 ani de existență a serviciului nostru social de tip rezidențial. În 2009 am creat primul nostru centru de zi destinat tinerilor străzii. În perioada 2014-2016, echipele mobile ale Asociației Stea în parteneriat cu Serviciul Public de Asistență Socială asigurau o intervenție socială în 13 astfel de zone marginalizate pe raza municipiului Satu Mare, cu peste 600 de persoane. Problemele în aceste zone sunt complexe și este nevoie de o intervenție în profunzime. Acest lucru l-am înțeles și noi foarte bine, iar în urma unui audit strategic făcut în 2016 cu partenerii noștri francezi, am luat decizia de a ne concentra intervenția pe o singură zonă marginalizată, reducând mult numărul beneficiarilor direcți, însă asigurând servicii aprofundate bazate pe educație și dezvoltarea abilităților necesare incluziunii sociale durabile.

- Ce s-a îmbunătățit de atunci și până acum în domeniu?

- În cei 15 ani de la începuturile activității noastre s-au schimbat foarte multe. Fenomenul numit generic „copiii străzii”

a evoluat. Azi nu mai putem vorbi de minori care trăiesc singuri pe străzi, însă există mai multe zone urbane marginalizate în care trăiesc în condiții de sărăcie avansată familii și chiar comunități întregi. Aici copiii au acces foarte limitat la educație și la modele de reușită, abandonează școala timpuriu și riscă să repete și să se adâncească și mai mult în cercul vicios al sărăciei. Ei sunt la risc de delincvență. O îmbunătățire fundamentală o reprezintă parteneriatele dezvoltate în ultimii ani la nivel local, național și internațional, care ne permit o dezvoltare coerentă a intervenției noastre și a serviciilor sociale pe care le furnizăm după un plan strategic pe 10 ani cu sustenabilitate crescută și impact pe termen lung pentru a reuși cu adevărat să ne atingem misiunea de „a-i învăța să pescuiască”, metaforic vorbind, pe cei cu care lucrăm.

- Cum percepe comunitatea activitatea voastră? Cum vezi problematica "copiii străzii" pe termen lung?

- Sunt din ce în ce mai mulți oameni care ne oferă sprijin și ne transmit apreciere pentru munca noastră. Există însă mulți oameni indiferenți sau care cred că nu are rost ceea ce facem sau că nu merită efortul. În cei 15 ani de muncă, rezultatele atinse arată fără echivoc faptul că în condițiile unui sprijin adecvat, chiar și oamenii care par a fi cei mai „pierduți” pot să-și schimbe viața în mod spectaculos. Însă munca noastră nu se rezumă doar la adulți la care schimbarea este greu de atins. În centrul muncii noastre se află copiii din zona marginalizată, cei care fără intervenția cuiva vor ajunge cu siguranță să repete modelele dezadaptative pe care le văd în jurul lor. Majoritatea lor riscă să devină o povară pentru societate pe tot parcursul vieții lor. Cu o intervenție aprofundată acum, acești copii pot fi susținuți să nu abandoneze timpuriu școala, să facă formare profesională, să fie motivați și să depună eforturi pentru a avea un loc bun de muncă de vii-

tor care să le permită un trai decent. Și astfel, nu doar că le va fi mai bine lor și familiilor lor, dar întreaga societate are de câștigat, deoarece ei pot fi transformați din viitori asistați sociali în contribuabili care plătesc taxe și impozite. Munca noastră este o investiție pentru un viitor mai bun al întregii comunități.

- Cum văd oamenii activitățile de voluntariat?

- Din păcate, există încă destul de puțină lume care înțelege voluntariatul la justa sa valoare. Majoritatea se rezumă să vadă faptul că un voluntar face un sacrificiu pentru cei din jur sau pentru o cauză, fără să primească nimic în schimb. Acest lucru este cât se poate de fals deoarece deși, într-adevăr nu implică un câștig financiar sau material, experiența de voluntariat oferă multe beneficii: dezvoltarea pe cale non-formală de abilități extrem de valoroase pentru viitorul profesional al voluntarului (leadership, comunicare, rezolvare de probleme, management de proiect), oportunitatea de a-și face prieteni, folosirea pozitivă a timpului liber pentru un stil de viață sănătos, satisfacții legate de a-și pune ideile în practică, mulțumire sufletească și bucurie.

- Ce anume ai schimba în domeniul asistenței sociale, al legii, dacă ai putea?

- Dacă aș putea aș schimba modul în care la nivel macro sunt alocate resursele în domeniul social în direcția creșterii alocării pentru dezvoltarea de servicii sociale. Pentru a susține incluziunea socială durabilă a persoanelor defavorizate este nevoie de investiție în primul rând în mult mai multe resurse umane competente care să poată lucra în direcția dezvoltării abilităților de integrare/reintegrare socială și profesională a persoanelor vulnerabile. Din păcate, numărul personalului de specialitate și al serviciilor sociale este extrem de insuficient în toate domeniile asistenței sociale.

A consemnat Ioana Vladimirescu

Se știa că Rasputin era împotriva războiului, pe care-l credea, pe bună dreptate, aducător de nenorociri ireversibile. Pornind de la aceste fapte istorice, dramaturgul Szocs Geza a construit o legendă istorică: misiunea de pace, disperată, a unui Rasputin care, prin mila divină, a putut contempla istoria secolului ce avea să urmeze după primele salve de tun din august 1914.

“Rasputin” sau omul la răscrucea istoriei: un triumf al Trupei Harag

În ultimele zile din iunie 1914, lângă casa lui din Pokrovskoe, în Siberia, Grigori Efimovici Rasputin, controversatul mistic, confidentul țarului Nicolae al II-lea și duhovnicul țarinei Alexandra, a fost înjunghiat aproape mortal de o anume Guseva, care îl considera Antihrist intrupat. Aproape două luni de zile Rasputin a stat în spitale, iar când și-a revenit Europa era deja în război. Marele Război, cum a fost numit până n-a avut loc al doilea său episod.

Se știa că Rasputin era împotriva războiului, pe care-l credea, pe bună dreptate, aducător de nenorociri ireversibile. Pornind de la aceste fapte istorice, dramaturgul Szocs Geza a construit o legendă istorică: misiunea de pace, disperată, a unui Rasputin care, prin mila divină, a putut contempla istoria secolului ce avea să urmeze după primele salve de tun din august 1914. O piesă monumentală, uneori sfâșietoare, alături de un umor sardonice, scrisă în 2014 și jucată în Italia și Rusia în anii care au urmat. A trebuit să vină 4 octombrie 2019 ca textul să aibă premiera în limba maghiară. Și s-a întâmplat la Satu Mare, într-un spectacol memorabil, antologic, al Trupei Harag Gyorgy.

Profetul, monarhii și sălbaticii

Așadar, Rasputin are viziunea unui secol de imense suferințe pentru omenire dacă războiul chiar avea să pornească. Simte că trebuie să facă ceva, ca om al lui Dumnezeu și iubitor de oa-

meni (desigur de femei în mod aparte). Așa că începe un frenetic turneu diplomatic, după o primă discuție cu țarul Nicolae, încheiată în coadă de pește, fără să apuce să-i transmită acestuia soarta oribilă ce-i aștepta pe Romanovi.

Drumul îl poartă la Berlin, unde îl întâlnește pe fanfaronul kaiser Wilhelm. Apoi la Londra, unde molatecul rege George spune că decizia nu depinde de el, dar întreabă în treacăt ce mai face acel vlăstar imperial, cneazul Felix Iusupov. La Paris se ia la harță cu valetul lui Clemenceau, iritat de refuzul premierului francez de a-l primi. Își înecă obida la un bordel, unde o cunoaște pe mica Lulu, căreia îi poate deschide inima (într-o scenă extraordinară, cheia întregii piese). La Viena împăratul Franz Josef, eternizat pe tron, senilizat, uită de la minut la secundă ce vorbește și ultimele speranțe ale solului de pace se năruie. În fine, întâlnirea cu Gavriilo Princip, studentul sârb al cărui glonte ajuns în pieptul arhiducelui Franz Ferdinand a declanșat tot balamucul, este un dialog de un patetism feroce al omului conștient cu încăpățănarea inconștientă, satanică, cu o tăcere de gheață. Odată ce s-a pornit malaxorul de vieți, rămâne doar așteptarea înfrigurată a morții, care vine, izbăvitoare, într-o seară de decembrie 1916, acasă la Iusupov. Iar recviemul tăcut i-l cântă două inimi de femeie: cea plină de iubire a lui Lulu și cea plină de ură a Gusevei.

Înainte de premieră s-a lansat volumul cu piesa lui Szocs Geza, originalul maghiar fiind însoțit de traduceri în germană, italiană, rusă, franceză și spaniolă (engleza lipsește deocamdată). Volumul, apărut sub auspiciile Fundației Proscenium, este un deliciu tipografic, bogat ilustrat cu imagini ale lumii ce s-a năruit în război. Traducerea

în română pentru spectacol a realizat-o, ca de obicei, cu vervă și acuratețe, Agnes Tamas.

Cartea e foarte bună, într-adevăr. Spectacolul regizat de Sardar Tagirovski o întrece însă cu mult.

O docudramă atemporală în hainele teatrului modern

“Misiunea lui Rasputin” s-a jucat, cum spuneam, în italiană - iar actrița Alessia Pellegrino, protagonista unei montări italiene, a și lucrat cu ansamblul sătmărean la repetiții - și în rusă. Spectacolul rus, desigur suplimentat cu material local, a durat mai bine de 8 ore. La Satu Mare au fost doar 4 ore și ceva, dar n-am simțit când au trecut.

După ce văzusem anul trecut adaptarea făcută de Tagirovski a romanului “Idiotul”, lungă și adesea trenantă, aveam oarece îndoiele. Acum însă regizorul rus conduce drama cu o asemenea știință a ritmului, cu atâta migală a compunerii imaginilor scenice, cu atâta răbdare bine strunită, încât fiecare detaliu capătă sens și subtext. Nimic nu e lăsat la voia întâmplării. Actorii au studiat în mod evident personajele și atmosfera epocii, costumele realizate de Kupas Anna sunt stilizări ale acelor vremuri, iar Tagirovski s-a ocupat personal de lumini, care sunt în spectacol un personaj în sine. După paroxismul primelor două părți, în final timpul pare că îngheață, mai întâi în lunga perorație a lui Rasputin către Princip, când timp de un sfert de oră, pe care-l simți în sală ca o veșnicie, protagonistul înșiră pe cortina metalică poze ale celor morți în urma cataclismului, din 1914 până azi, iar apoi în scena crimei de la Iusupov, când tensiunea devine la un mo-

ment dat sufocant. Poate că finalizarea spectacolului putea fi mai abruptă, dar reluarea cântecului lui Lulu (“N-am vârsta”, cântat cândva de Gigliola Cinquetti) ajută la detensionarea publicului și trage concluzia: lumea nu era pregătită pentru un om ca acest Rasputin, atât de el însuși încât e singurul personaj din acest spectacol care evoluează nemachiat.

Ilustrația muzicală oferă noi chei de interpretare, fiind intenționat anacronică (“Serile la Moscova”, “Un milion de roze”, “Vechile ceasuri” datează după 1917). Se cântă desigur live, coordonarea muzicală revenind Annamariei Manfredi. Un pivot al spectacolului este ansamblul feminin de arhangheli, zice prezentarea, dar noi le-am numi parce: cele 9 actrițe, un fel de cor mut brechtian, bat ritmuri amenințătoare, urzitoare ale destinului. Detalii din istoria reală defilează pe fundal, ca într-o docudramă, căci legătura ficțiunii cu realul nu-și pierde niciodată importanța.

Rappert-Vencz Gabor pare c-a așteptat toată viața acest rol, într-atât își toarnă-n el carisma și priceperea, atât de veridic suferă, se înduioșează, strigă, se crispează, erupe, se liniștește, se pliază pe toate meandrele textului. Mi-e greu să cred că juriul UNITER nu-l va avea în vedere pentru premiile stagiunii. E o prestație de actor total. Face din Rasputin centrul acestei lumi în destrămare, un fel de gaură neagră care aspiră tot răul, un păianjen care prinde pânăz tot ce găsește. Ceilalți actori ai distribuției sunt puși în evidență, în compozițiile lor ce tind adesea spre grotesc și decadent, tocmai de firescul uluitor al jocului lui Rappert, fără urmă de șarjă.

Și trebuie să începem cu altă performanță uimitoare: Poszet Nandor în

rolul mut al lui Princip. Spirit malefic băntuind scena, cu priviri tăioase, o tăcere ascuțită ca o lamă de katana, o migală de estet vopsind trandafirul alb al păcii în culoarea sângelui. E un fel de demon păzitor al lui Rasputin, acest Princip. Trăsăturile dezaxante ale monarhilor sunt prinse perfect de actorii ce-i joacă: plictisul sigur de sine al lui Nicolae (Gaal Gyula), spleenul mistic al lui George (Frumen Gergo), fanfaronada lui Wilhelm (Orban Zsolt), ramolismul lui Franz Josef (Zakany Mihaly, o revelație). La fel inocența ascunsă sub machiajul țipător și perucile lui Lulu (Budizsa Evelyn), machiavelismul Madamei (Kovacs Eva), scortșoșenia majordomului (Varga Sandor), detașarea sictirită a lui Proust (Gaal Gyula, rol mut), descompunerea cadaverică a sufletului Gusevei (Bandi Johanna) sau lașitatea disimulată a lui Iusupov, admiratorul lui Nietzsche (Orban Zsolt). O scenă desenată regizoral ca în teatrul de păpuși, o amintire siberiană, îl pune în valoare, cu balalaică cu tot, pe Peter Attila Zsolt. Și, desigur, obsedantele parce: Bandi Johanna, Bogar Barbara, Budizsa Evelyn, Gal Agnes, Kovacs Eva, Laczko Tekla, Laszlo Zita, Mehes Kati (excelentă șansonetistă), Rappert-Vencz Stella. Totul orbitând în jurul unui soare negru. Plus grupul de majordomi care dau de băut trupului (vodcă, normal) și minții (cădelnițând prin sală). Și multe alte detalii care ar mai umple două pagini.

E un spectacol uriaș, care merită văzut de public și promovat peste tot unde se poate. Suntem convinși că Szocs Geza, prezent la premieră, s-a simțit un om împlinit văzându-și viziunea redată scenic cu atâta dragoste pentru artă.

PERSONALITĂȚI

Umanismul lui Cantemir este solidar cu patriotismul gânditorului și al omului de litere. El și-a conceput întreaga operă ca fiind necesară românilor pentru a ajunge la conștiință că prezentul lor trebuie să deprindă gloria de altădată a strămoșilor.

Dimitrie Cantemir, figură exemplară a spiritualității românești

A fost istoric, geograf, orientalist de renume, etnograf, folclorist, compozitor, scriitor, filosof

Dimitrie Cantemir s-a născut în anul 1673 și a murit în anul 1723. Figură exemplară a spiritualității românești, a durat o operă care a însemnat atât o strălucită sinteză a dezvoltării culturale anterioare ei, cât și deschiderea unor teritorii și idei noi care au favorizat dezvoltării valorice ale secolelor următoare.

Dimitrie Cantemir a fost un veritabil *homo universalis*, creator de tip renescentist, valoarea operei sale fiind recunoscută și apreciată de contemporaneitatea științifică din țări europene cu o cultură dezvoltată.

Fiu de domnitor, Dimitrie Cantemir avea să fie trimis, la numai 12 ani, la Constantinopol, ca garant al tatălui său, unde rămâne până în anul 1691. După moartea lui Constantin Cantemir (1693) este ales domn al Moldovei, dar cum Poarta nu l-a confirmat, a trebuit să se reîntoarcă la Constantinopol unde, cu mici întreruperi, va fi obligat să rămână până în anul 1710, deci preț de șaptesprezece ani.

Domn al Moldovei în perioada 1710 – 1711

Dimitrie Cantemir avea să-și formeze, de timpuriu, un larg univers spiritual. A studiat mai întâi limba slavonă, cărți religioase, a luat contact cu date ale creației folclorice, cu lucrări ale cronicarilor. Între anii 1691 – 1693 l-a avut ca dascăl, la Iași, pe învățătorul Ieremia Cacavelas datorită căruia va ajunge să cunoască limbile latină și greacă și să ia contact cu filosofia. În timpul cât a stat la Constantinopol, Dimitrie Cantemir și-a desăvârșit orizontul spiritual prin cunoașterea profundă a istoriei Imperiului Otoman, a culturii acestuia, ca și prin contactele pe care le-a avut cu învățați greci de pe lângă Marea Academie de la Constantinopol, cu filosofi de seamă ai vremii, care se ilustrau ca veritabili cunoscători ai antichității, mai ales a celei grecești. Filosofia aristotelică și neoaristotelismul îi vor deveni familiare, în aceeași măsură ca și filosofia olandezului Van Helmont. A fost perioada când a învățat limbile turcă, arabă și persană. Toate acestea se vor reflecta în opera pe care o va construi cu gândul importanței ei pentru țară. În capitala Imperiului Otoman, va întreține relații apropiate cu reprezentanți ai unor puteri occidentale. Observator avizat al obiceiurilor politice și militare ale Imperiului, știind perfect starea generală a acestuia, conflictele lui interne, criza prin care trecea, viza tronul Moldovei cu gândul declanșării luptei de eliberare de sub opresiunea turcească. A fost domnitor al Moldovei între noiembrie 1710 și vara lui 1711.

Dimitrie Cantemir s-a aliat politic și militar, în 1711, cu țarul Rusiei, Petru cel Mare, dar după bătălia de la Stănilești, câștigată de către turci, este nevoit să se stabilească în Rusia, unde devine consilier politic al țarului. Departe de țară își va continua opera pe care o începuse în tinerete, La Constantinopol, rămânând credincios ideii că scrisul său trebuie să slujească adevărului despre viața istorică, în general, despre cea a poporului său, în special, și să con-

Opera lui Dimitrie Cantemir întrunește virtuțile creației, științifice, artistice, religioase, istorice și filosofice

tribue astfel, la dănuirea și ridicarea neamului pe măsura obârșiei și posibilităților sale de creație. S-a stins din viață la 21 august 1723.

Opera lui Dimitrie Cantemir întrunește virtuțile creației, științifice, artistice, religioase, istorice și filosofice. În tot ceea ce a scris există un filon care dă substanță unică operei, un liant al diversității în unitate. Ceea ce conferă creației cantemiriene proprietatea valorii unice este corelarea filosofului cu istoricul, a gândirii metafizice cu cercetarea realităților concrete cu fie acestea ale unor imperii, fie ele, mai ales, ale lumii românești.

La o vârstă fragedă (1698) elaborează atât în limba română cât și în grecește, prima sa lucrare, *Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea sau Giudețul Sufletului cu trupul*. După anul 1698, a adunat într-un masiv volum, 40 de lucrări ale filosofului flamand Van Helmont. Opu lui Cantemir intitulat *Joannis Baptistae van Helmont physices universalis doctrina et christiana fidei congrua et necessaria philosophia* (Fizica universală și filosofia lui J. B. Van Helmont conformă cu credința și necesară acesteia) a rămas în manuscris. Idei ale acestui manuscris vor fi redate în *Sacrosanctae*. La scurt timp (în anul 1700) dând expresie preocupărilor sale pentru probleme cu

viae nominibus (Despre numele antice și de astăzi ale Moldovei), *Moldo-Vlahica*, *Hronicul vechimii romano-moldo-vlahilor*, *Sistema religiei mehammedane* (în limba rusă). Este creatorul primului sistem filosofic românesc.

Contribuție la crearea limbajului filosofic românesc

Dimitrie Cantemir a avut, de asemenea, o contribuție de prim rang la crearea limbajului filosofic românesc. A încercat apărarea și justificarea ortodoxismului și a formulat, totodată, o concepție deistă despre univers și viața istorică. A distins, pornind de la teoria aristotelică a causalității între cauza finală ca una decisivă acțiunii umane și cauzele materiale eficiente și formale ca fiind proprii lumii naturale. Pe această bază, el a deosebit între filosofia fizică (a naturii) și filosofia obiceinică (etică). Etica sa este o încercare de armonizare a normelor moralei ortodoxe cu principiile ale unei etici a acțiunii.

Lucrările sale de filosofie a istoriei și de științe a istoriei strălucesc prin vastitatea informației, preocuparea pentru obiectivitatea științifică, argumentarea tezei continuității poporului pe teritoriul vechii Dacii și a originii latine a limbii române și a neamului românesc, a structurii unitare a poporului român.

Cultura, un mijloc de luminare a oamenilor

Umanismul lui Cantemir este solidar cu patriotismul gânditorului și al omului de litere. El și-a conceput întreaga operă ca fiind necesară românilor pentru a ajunge la conștiință că prezentul lor trebuie să deprindă gloria de altădată a strămoșilor. Pentru Dimitrie Cantemir, cultura reprezintă un mijloc de luminare a oamenilor, cartea, fiind comparată de el cu floarea care împropățează spiritul. Lucrările lui Dimitrie Cantemir au fost premise naturale ale creației unor iluminiști, a unora dintre pașoptiști, ai istoriografiei naționale. Încă din timpul vieții i-a fost recunoscută opera ca una de valoare universală, fiind ales membru al Academiei din Berlin (1714), iar lucrări ca *Istoria Imperiului Otoman*, au fost traduse în limbi de circulație universală (engleză, germană, franceză, rusă) chiar în secolul al XVIII-lea. Maxima umanismului lui Dimitrie Cantemir este concentrată în expresia, devenită celebră, din *Divanul*: "Nu rob, ci stăpân al lumii te-au lăsat: pentru aceasta, tu pe dânsa, nu ea pe tine stăpânește".

Mircea Pîrlea,
Biblioteca Județeană Satu Mare

Bibliografie:

- Bădărău, Dan – *Filozofia lui Dimitrie Cantemir*, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1964
- Simionescu, Paul – *Dimitrie Cantemir – domnitor și savant umanist*, București, Editura Enciclopedică Română, 1969
- ***** - *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului, Volumul I A – G*, București, Editura Geneze, 1999

Descriptio Moldaviae, una dintre cele mai importante opere ale lui Dimitrie Cantemir

Descriptio Moldaviae (sau Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae, în română Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei) este una dintre cele mai importante opere ale lui Dimitrie Cantemir, scrisă în latină între 1714 și 1716, pe când fostul domn al Moldovei trăia în Rusia. Cartea, un document de primă mână asupra istoriei românilor, a fost scrisă de Cantemir la cererea Academiei din Berlin. Lucrarea a fost tradusă în limbile germană, rusă, greacă și desigur română.

Lucrarea are un caracter enciclopedic, conținând descrieri pertinente și complete de natură geografică, politică, administrativă, organizatorică, socială, lingvistică, etnografică ale Moldovei. Ediția princeps a fost tradusă în l. germană (Frankfurt și Leipzig, 1771), iar prima traducere în limba română a fost făcută în 1806, de către banul Vasile Vărnăv și a fost publicată pentru întâia oară la Mănăstirea Neamț, în 1825, sub titlul "Scrisoarea Moldovei". În 1909, în Biblioteca Sococ a fost publicată o nouă ediție, preluată după cea publicată în 1825.

Descriptio Moldaviae cuprinde trei părți:

- Prima parte este consacrată descrierii geografice a Moldovei, a munților, a apelor și a câmpiilor. Dimitrie Cantemir a elaborat prima hartă cunoscută a Moldovei. A prezentat flora și fauna, târgurile și capitalele țării de-a lungul timpului.

- În partea a doua a lucrării este înfățișată organizarea politică și administrativă a țării. S-au făcut referiri detaliate la forma de stat, alegerea sau scoaterea din scaun a domnilor, la obiceiurile prilejuate de înscăunarea domnilor sau de mazitarea lor, de logodnă, nunți, înmormântări.

- În ultima parte a lucrării, intitulată Despre cele bisericesti și ale învățaturii în Moldova există informații despre graiul moldovenilor, despre slovele folosite, care la început au fost latinești, "după pilda tuturor celorlalte popoare al căror grai se trage din cel roman.

Lucrarea prezintă interes nu numai pentru descrierea geografică sau politică bine documentată, ci și pentru observațiile etnografice și folclorice. Dimitrie Cantemir a fost primul cărturar român care a cuprins în sfera cercetărilor sale etnografia și folclorul.

Pentru istorici, Descrierea Moldovei este cea mai prețioasă dintre lucrările lui Dimitrie Cantemir, fiind singura descriere a societății și a statului feudal moldovenesc datorată unui român.

Capitolul al XV-lea "Despre boierimea moldovenească" a stârnit multe discuții în istoriografia noastră. Teoria lui Cantemir despre originea clasei boierești din Moldova din suita de fruntași militari ai lui Dragoș, descălecătorul Moldovei, pe care acesta și domniile următoare i-ar fi împroprietărit în satele din Moldova, pustiite de năvălirile tătarilor, nu este exactă. Țara nu a fost niciodată pustie, aproape întreg teritoriul era locuit. Pentru unele regiuni (Vrancea, orașele Baia, Siret etc.) există atestări documentare anterioare venirii lui Dragoș din Maramureș, în aceste locuri.

Partea a III-a despre literatură și biserică, limbă și școli are știri interesante despre vechea organizare a bisericii și despre "invățătura" în vremea lui Cantemir.

„Nu poți să plângi pe umărul unui diamant, și nici nu o să îți țină de cald noaptea, însă sunt o adevărată desfătare atunci când soarele strălucește.”

(Elisabeth Taylor)

FILA DE PSIHLOGIE

Secretul inelelor. Semnificația din spatele unui singur inel

Inelul este o bijuterie specială, în sensul că este destinat unui deget anume și, în principiu, nu poate fi pus pe alte degete, căci grosimea acestora diferă. Aceasta înseamnă că alegerea inelului depinde de hotărârea pe care o ia clientul atunci când îl cumpără. Fie inelul este potrivit pentru degetul ales, fie trebuie mărit sau micșorat pentru a putea fi purtat pe acel deget.

După precizarea acestor considerații de ordin tehnic, să ne întoarcem la mesajul pe care îl transmit inelele. Niciun obiect, niciun veșmânt pe care îl alegem nu este rodul întâmplării. Cu atât mai mult inelele, care mai degrabă dezvăluie decât înfrumusețează mâinile. Ele traduc puterea de seducție și modul de funcționare afectivă ale celor care le etalează în totală necunoștință de cauză, în văzul tuturor. Nu există nimic inocent la inelele care împodobesc cu mândrie unul sau mai multe degete.

Există un număr foarte mare de combinații de inele adoptate de femei, de la verighetă și până la două, trei inele și chiar mai mult, înecând degetele sub un potop de aur, argint și/sau pietre prețioase: mai precis, există 1012 variante.

Pornind de la sensul simbolic al fiecărui deget, putem stabili factorii de corelare între degetele pe care sunt pluate inelele și personalitatea indivizilor care investesc în nevoia lor de a seduce. De exemplu, majoritatea fetelor își pun inelul cu montură pe degetul mijlociu al mâinii stângi, chiar dacă poartă inele simple (tip verighetă) și pe alte degete. Iar degetul mijlociu al mâinii stângi este degetul look-ului prin excelență, simbolizând stima de sine sau imaginea de sine. Prin urmare, purtarea unui inel cu montură pe acest deget corespunde nevoii de a întări o imagine de sine nesigură cu privire la impactul de seducție pe care îl are asupra anturajului. Întrucât cine spune inel, spune seducție! Inelul nu este, ca alte bijuterii, doar un artificiu destinat să-l pună în valoare pe cel care îl poartă, ci este, mai ales, un micromesaj de disponibilitate afectivă și/sau sexuală pe care inconștientul o dezvăluie cu ajutorul său.

Chiar dacă numărul maxim de combinații de două inele pe cele zece degete este 1012, în acest articol vom aborda semnificația inelelor unice, urmând să continuăm săptămâna următoare cu câteva combinații în binom. Așadar...

Un inel pe degetul mic stâng

În mod simbolic, degetul mic de la mâna stângă reprezintă copilăria, trecut, amintirile. Un inel purtat pe acest deget trădează o persoană nostalgică, regresivă, pradă amintirilor din copilărie sau visând la un Eldorado pe vecie pierdut. Gradul de imaturitate al unei femei care poartă un inel pe acest deget se poate observa foarte ușor din purtarea ei. Este o fetiță într-un trup de femeie. El trădează o seducătoare cam imatură și nu prea amatoare de sportul din dormitor.

Un inel pe inelarul stâng

Degetul implicării afective, al angajamentului, al nevoii de contopire cu ființa iubită și al talentelor. Un inel (nu o verighetă) pe acest deget reprezintă o cerere de afecțiune, cerere perfect normală din partea unei femei necăsătorite. Această așteptare se va exprima într-un mod și mai fuzional dacă va fi combinată cu încă un inel pe alt deget, așa cum vom vedea în interpretarea com-

bițiilor de două inele. În schimb, aveți grijă dacă pe acest deget se poartă un dublet de inele. Combinația indică o femeie sufocantă, aflată în căutarea unei simbioze amoroase. Un inel, sau mai multe, pe inelarul stâng indică o femeie care-și caută un candidat la căsătorie.

Un inel pe mijlociul stâng

Degetul mijlociu de la mâna stângă reprezintă stima de sine. De asemenea, este și degetul privilegiat de indivizii narcisici. Inelele care împodobesc acest deget al identității trădează o perturbare a imaginii sau a stimei de sine. Individul tânjește după recunoașterea celorlalți, fără de care el nu poate să existe în proprii ochi. Un inel unic pe mijlociul stâng reprezintă o mărturie narcisică din parte unei femei care are un sentiment de inferioritate față de fizicul ei... ingrat.

Un inel pe arătătorul stâng

Degetul aparentei supunerii, arătătorul stâng reprezintă aprioric imaginea mamei, însă trădează și gelozia, posesivitatea unei persoane care își împodobește cu un inel acest deget, excluzându-l pe toate celelalte.

Trebuie știut însă că gelozia cea mai mare se poate ascunde sub o generozitate excesivă. Puterea de seducție este, prin urmare, susținută de gelozia pe-

soanei respective. Acest deget este și cel al vocației.

Un inel pe degetul mare stâng

Degetul mare de la mâna stângă este suportul simbolic al creativității, al imaginației, al sensibilității și al senzualității. Degetul plăcerii, în sens larg, prin opoziție cu degetul mare de la mâna dreaptă, care este cel al dorinței. Un inel pe acest deget se întâlnește mai des decât am fi tentați să credem. Multe tinere îl poartă.

În acest fel, ele își afișează nevoia insașiabilă de alintări, de mângâieri, de complimente și de cadouri de orice fel, dar nu neapărat și de sex. Într-un fel, sunt femei imature, care pot fi la fel de bine insensibile sau hipersensibile. Degetul mare stâng este și suportul simbolic după care se recunosc hedoniștii, înnebuniți după plăceri și cât se poate de egoiști.

Un inel pe degetul mare drept

Un inel pe acest deget este ca o reclamă de neon care clamează lipsa de satisfacție sexuală. Anorgasmică sau ninfomană, femeia își va afișa mereu insatisfacția prin felul în care se îmbracă sau, eventual, combinând inelul de pe degetul mare drept cu unul pe inelarul de la mâna stângă: „Cer dreptul la orgasm!” Degetul dorinței, al motivației sau al dorinței sexuale, în cel mai pur sens al termenului, degetul mare de la mâna dreaptă este strâns asociat cu arătătorul în mișcare, dar nu neapărat și în podoabe. Seducătorii și seducătoarele de mare clasă își anunță astfel pasiunea pentru sex. Ei sunt mereu la curent cu noile modele și în întregime fideli dorințelor lor carnale.

Un inel pe arătătorul drept

Degetul care acuză, degetul imaginii paterne, al stăpânirii de sine, al orgoliului sau al autorității, arătătorul dreptaciului este un adevărat star printre degete. Dacă mai are și un inel, el îl trădează pe ucenicul dictator sau pe tiranul domestic în toată splendoarea sa, pe tânăra care caută un substitut al imaginii paterne sau pe femeia care a investit prea mult în carieră, în detrimentul vieții amoroase. Persoanele care poartă un inel pe arătătorul mâinii drepte nu sunt

niște seducători, ci indivizi mânați mai degrabă de nevoia de a-și domina anturajul.

Un inel pe mijlociul drept

Deget al organizării mentale sau intelectuale și al încrederii în sine, degetul mijlociu ca unic purtător de inel indică o perturbare a organizării mentale sau un deficit de încredere în sine. El trădează și o cultură a prejudecăților, cu un prag foarte ridicat de intoleranță. Mijlociul drept este și cel cu care se face un anumit gest obscen. Acest gest derivă dintr-un sentiment de frustrare din partea celui care îl reproduce, dar trădează și nevoia sa de a-l castra pe celălalt de plăcerea sa. Acest lucru ne poate indica faptul că cei care practică acest gest în mod regulat sunt frustrați din punct de vedere sexual și reacționează față de această castrare printr-un comportament castrator. Este degetul folosit de raperi, termen care vine din engleza americană, unde *to rap* înseamnă „a critica vehement”. Se poate înțelege că raperii abuzează de acest gest, în măsura în care, din moment ce au abuzat prea mult de plăcerile sexului, ajung să caute paradisurile artificiale sub alte zări.

Un inel pe inelarul drept

Degetul schemelor voluntare, al dorinței de a parveni, al tenacității și perseverenței. Dacă însă este pe unicul purtător de inel, acest deget trădează o personalitate mai degrabă veleitară decât voluntară, deci o lipsă de fermitate, de caracter, de tenacitate sau de perseverență. Inelarul mâinii drepte este și degetul automatismelor.

Un inel pe degetul mic drept

Degetul mic de la mâna dreaptă este degetul trufiei, al curiozității și al ambiției. Dar este și degetul curiozității, al viitorului, al proiecției asupra propriului mediu, al viselor și al proiectelor realizabile. Împodobit cu un inel, el indică un individ mai ambițios decât majoritatea și uneori și mai vanitos sau mai pretențios. Ambițiile acestor persoane sunt adesea prost adaptate la potențialul lor, ceea ce îi face să alunece adesea în arivism.

Sursa: „Dicționar ilustrat al gesturilor” (2013)

Minciuna nu este caracteristică majorității

„Nici o moștenire nu e la fel de bogată precum este onestitatea”, era de părere William Shakespeare și, totuși, cei mai mulți dintre noi ajungem să virăm de pe calea neclintită a adevărului, spre o altă destinație, în care domnește minciuna. Din fericire, tendința generală a majorității oamenilor este de a fi sinceri în comunicarea lor. Preferăm adevărul din partea celorlalți și, în general, le oferim și noi, la rândul nostru, adevărul. Comunicarea onestă este moneda interacțiunilor sociale și fundația relațiilor. Fără onestitate, comunicarea și interacțiunile sociale ar fi inutile.

De fapt, statistica ne arată că mințim destul de rar, motiv pentru care oamenii presupun de obicei că suntem în general

veridici. În ciuda tendințelor noastre cinstite, însă, majoritatea oamenilor spun adesea unele minciuni. Important este că nu suntem cu toții la fel de necinstiți. Da, majoritatea dintre noi mințim... dar unii mint mult.

Copiii mici (până în 2 ani) sunt extrem de sinceri

Există și oameni care nu mint deloc. Copiii foarte mici nu mint. Până când copiii împlinesc vârsta de doi ani, sunt excepțional de cinstiți. Pe măsură ce cresc și încep să-și perfecționeze noile abilități de păcăleală, societatea începe să pedepsească acea necinste, încercând să îi transforme pe copii în cetățeni cinstiți. Copiii învățați să-și exercite înșelăciunea cu mai multă precauție, adoptând de obi-

cei un tipar de utilizare a păcălirii, rezervând astfel minciunile pentru situații importante din punct de vedere strategic. Evelynne Debey a descoperit că apogeul minciunilor este înregistrat în adolescență, iar apoi rata minciunilor scade pe măsură ce oamenii trec la vârsta adultă, continuând să scadă la bătrânețe.

În anii 90, Bella DePaulo a efectuat o serie de studii în care a solicitat participanților să păstreze jurnale despre toate conversațiile pe care le-au avut pe o perioadă de două săptămâni. În acele jurnale, oamenii au fost instruiți să țină evidența tuturor minciunilor pe care le-au spus. Ceea ce a ieșit la iveală a fost că, în medie, oamenii povesteau despre două minciuni pe zi. Cu toate acestea, acest număr poate fi înșelător, deoarece sugerează că, probabil, toți spunem câteva minciuni în fiecare zi.

O analiză mai recentă a acestor jurnale indică faptul că, în timp ce media era de două minciuni pe zi, minciunile nu au fost distribuite uniform. Majoritatea oamenilor nu au spus nicio minciună sau maxim o minciună, în timp ce câțiva mincinoși prolifici au spus cea mai mare parte a minciunilor. Se pare că, deși cei mai mulți dintre noi suntem destul de sinceri, există câțiva care înclină substanțial balanța minciunii, această distribuție neuniformă fiind cunoscută sub denumirea de principiul Pareto (legea celor puțini).

Mincinoșii au o stimă de sine scăzută

Personalitatea este o variabilă importantă în atitudinea față de minciună. Oa-

menii care au un nivel ridicat de machiavelism (manipulatorii și oamenii lipsiți de moralitate) tind să spună semnificativ mai multe minciuni decât o persoană obișnuită. Un alt studiu scoate la iveală faptul că mincinoșii tind să fie oameni care au o stimă de sine scăzută.

Serota și Levine au descoperit că mincinoșii sunt mult mai predispuși să își încheie relațiile romantice din cauza lipsei de onestitate. De asemenea, sunt mult mai susceptibili să fie muștrați sau concediați de la locurile de muncă din cauza atitudinii lor înșelătoare. Poate că aceste consecințe foarte severe ale minciunii sunt cele care ajută la menținerea mincinoșilor la nivel de minoritate în societatea noastră.

Și celebritățile se machiază singure

Pare greu de crezut că machiajele lipsite de cusur afișate de vedete sunt realizate chiar de ele? Ei bine, multe dintre celebrități aleg să se machieze singure, chiar și când apar pe covorul roșu.

Deși poate părea ciudat, dat fiind faptul că au la dispoziție o întreagă armată de makeup artiști, multe dintre celebrități aleg să își realizeze singure machiajul. De-a lungul timpului au învățat de la profesioniști o sumedenie de trucuri pe care astăzi le pot pune în aplicare chiar ele, nemaiaivând nevoie de ajutor pentru a crea un look spectaculos.

Jameela Jamil

Recent, actrița din *The Good Place* declara în cadrul premiilor Emmy că machiajul purtat pe covorul roșu este realizat chiar de ea. Nu numai că această afirmație ne-a surprins plăcut, dar a și clăsat-o pe Jameela în topul celor mai reușite apariții. Și această practică nu este una

neobișnuită pentru ea, afirmând că se machiază singură pentru filmările serialului.

Meghan Markle

Meghan Markle este recunoscută pentru frumusețea sa naturală și look-urile simple și deloc încărcate. Așa că, de cele mai multe ori, nu are nevoie de ajutorul makeup artistului său, Daniel Martin, pentru a avea o apariție spectaculoasă ori de câte ori este în atenția publicului.

Ariana Grande

În 2016, Mac Miller a postat o poză pe Instagram, în care Ariana Grande era surprinsă realizându-și singură machiajul. Dacă credeai că ești singura care stă în poziții ciudate când se machiază, ei bine, Ariana duce jocul la un alt nivel. Fiindcă linia de tuș perfectă care a consacrat-o necesită o aplicare precisă, cântăreața este scufundată literalmente în chiuveta din baie, pentru a fi cât mai

aproape de oglindă.

Blake Lively

Actrița declara că de-a lungul timpului a învățat de la makeup artiști o sumedenie de trucuri, pe care le aplică astăzi, atunci când își realizează singură machiajul. De aceea, de cele mai multe ori nu are nevoie de o armată de oameni pentru a arăta impecabil chiar și pe covorul roșu. În ceea ce privește look-urile de zi cu zi, Blake este adepta unui machiaj lejer și extrem de natural.

Zendaya

Zendaya are o sumedenie de talente: cântă, dansează, joacă teatru și este și un makeup artist desăvârșit. Iar asta am văzut în tutorialul de makeup pe care l-a lansat recent. În doar câteva minute, actrița a reușit să realizeze un machiaj perfect de zi.

Gwen Stefani

Gwen Stefani își aduce aminte cu

oroare de perioada primului album *No Doubt*, când machiajul său era realizat de profesioniști. „Arătam atât de urât. A fost cel mai nereușit machiaj. De atunci mi-am zis că nu mai las pe nimeni să mă machieze, fiindcă ei nu știu cum.” Și asta a și făcut. Deși look-urile sale sunt extrem de elaborate, cântăreața își realizează singură machiajul de fiecare dată.

Kate Middleton

Chiar dacă dispune de o întreagă echipă care s-ar putea ocupa de machiajul și părul ei, Kate a ales ca în ziua nunții să își realizeze singură makeup-ul. Înainte de marea zi Kate a mărturisit că a luat câteva lecții de machiaj de la Arabella Preston, un makeup artist renumit.

Taylor Swift

Deși pentru evenimentele importante apelează de cele mai multe ori la specialiști, cântăreața stăpânește extrem de bine tehnicile de machiaj. Unul dintre trucurile la care apelează cel mai des când

vine vorba de makeup-ul buzelor, este ca, după ce rujul a fost aplicat, să tapoteze buzele cu pudră, pentru o rezistență sporită.

Kate Hudson

Kate adoră să își realizeze singură machiajul și afirmă că, dacă nu ar fi reușit ca actriță, cu siguranță s-ar fi reorientat către cea de makeup artist. De aceea, chiar și pentru look-urile de pe covorul roșu, nu apelează la ajutorul specialiștilor.

Scarlett Johansson

Scarlett este o altă vedetă care preferă să își facă singură machiajul, atunci când nu trebuie să ia parte la un eveniment important. De asemenea, aceasta a declarat că trucul pe care îl folosește pentru a obține un machiaj perfect al buzelor este de a aplica mai întâi anticearcăn, pentru a crea o baza neutră, iar apoi continuă cu folosirea unui creion de buze pe întreaga suprafață a acestora.

În viitorul apropiat Rihanna își dorește copii împreună cu iubitul ei Hassan Jameel

Rihanna a vorbit extrem de sincer despre relația pe care o are cu Hassan Jameel și cât de fericită este alături de el.

Rihanna a oferit un interviu revistei *Vogue* și a făcut câteva declarații extrem de interesante despre relația pe care o are cu omul de afaceri Hassan Jameel.

Rihanna și Jameel au început să se întâlnească pentru prima dată în luna iunie 2017. Rihanna nu s-a ferit și a spus cât de fericită se simte alături de el. „Sunt într-o relație exclusivă de ceva timp. Și funcționează foarte bine, așa că sunt fericită.”

Când a fost întrebată dacă își dorește copii, ea a spus că „fără îndoială” vrea acest lucru. De-a lungul timpului, Rihanna a refuzat să discute despre viața ei sentimentală cu presa, astfel că acest interviu este unul în premieră.

În luna august, Rihanna și Hassan Jameel au fost surprinși în timp ce luau cina în Beverly Hills, iar alături de ei era și mama Rihannei. Nu a fost însă prima dată când Jameel i-a cunoscut mama. El a mai luat cina alături de Rihanna și familia ei în Santa Monica.

Fiica cea mare a Andreei Bălan a împlinit trei anișori

Fiica cea mare a Andreei Bălan și a lui George Burcea, Ella Maria, a împlinit trei ani. Cei doi i-au pregătit fetei lor o petrecere cu adevărat spectaculoasă.

Andreea Bălan le-a împărtășit familiilor de pe rețelele de socializare mai multe imagini de la petrecere. „Azi, Ella împlinște 3 ani! 3 ani minunați în care ne-am schimbat fundamental, am devenit mai buni, oferim iubire necondiționată

și suntem cei mai fericiti!”, a scris Andreea Bălan la descrierea fotografiilor de pe Instagram.

La petrecere au fost prezenți mai mulți prieteni cu care Ella s-a putut juca. Ce a atras atenția cu adevărat a fost tortul pe care l-a avut Ella, care a fost pe două etaje, iar deasupra lui se puteau regăsi câteva figurine cu personajele ei preferate din desenele animate.